

Sociaal-economische positie van eerste generatie Antillianen en Arubanen in Nederland

Carel Harmsen en Koos Arts

Arubanen in Nederland doen het in financieel opzicht gemiddeld beter dan Curaçaoenaren. Ook is de sociaal-economische positie van Arubanen iets beter. Een aanzienlijk deel van de bevolking afkomstig van de Nederlandse Antillen of Aruba komt voor studie naar Nederland.

Op 1 januari 2004 telde Nederland bijna 14 duizend Arubanen en 65 duizend personen die op Curaçao zijn geboren.

Inleiding

De indruk lijkt te bestaan dat Arubanen het in Nederland in sociaal en economisch opzicht beter doen dan Curaçaoenaren. Omdat in de tot voor kort beschikbare statistieken Antillianen en Arubanen niet konden worden onderscheiden naar eiland van herkomst, is het echter niet mogelijk geweest hierover uitspraken te doen die voor de deelpopulaties gelden. Inmiddels is het mogelijk geworden de op Aruba geboren bevolking te onderscheiden van de bevolking die op Curaçao, Bonaire of de Bovenwindse eilanden is geboren (Harmsen, 2005). Ook is bekend dat het bruto nationaal product (BNP) per hoofd van de bevolking op Aruba in 2004 met bijna 20 duizend (US) dollar bijna 3 duizend dollar hoger is dan dat van de Nederlandse Antillen (United Nations, 2005). Het BNP van Nederland ligt volgens dezelfde bron op ruim 35 duizend dollar. Het feit dat het Arubaanse BNP per hoofd hoger is dan dat van de Nederlandse Antillen, hoeft echter niet te betekenen dat de economische positie van de in Nederland wonende bevolking uit deze gebieden overeenkomt met die van de bevolking van de eilanden van herkomst.

In dit artikel wordt een korte schets gegeven van de inkomenspositie en de status op de arbeidsmarkt van de potentiële beroepsbevolking (hier beperkt tot de bevolking van 15–64 jaar) onder de eerste generatie Antillianen en Arubanen in Nederland. Deze potentiële beroepsbevolking is bijna 71 duizend personen groot (*staat*). Van hen hebben zich 25 duizend in de periode 1999–2003 in Nederland gevestigd. De totale eerste generatie telde per 1 januari 2004 84 duizend personen.

Staat
Eerste generatie Antillianen en Arubanen in Nederland, 1 januari 2004

Geboortegebied	Jaar van vestiging			
	voor 1999		1999–2003	
	totaal	w.o. 15–64 jaar	totaal	w.o. 15–64 jaar
	x 1 000			
Aruba	9,3	8,6	4,4	3,6
Bonaire	1,5	1,3	1,5	1,2
Curaçao	39,9	35,2	25,0	19,3
Bovenwindse eilanden	1,3	1,1	1,3	1,0
Totaal	52,1	46,1	32,3	25,0

Positie op de arbeidsmarkt

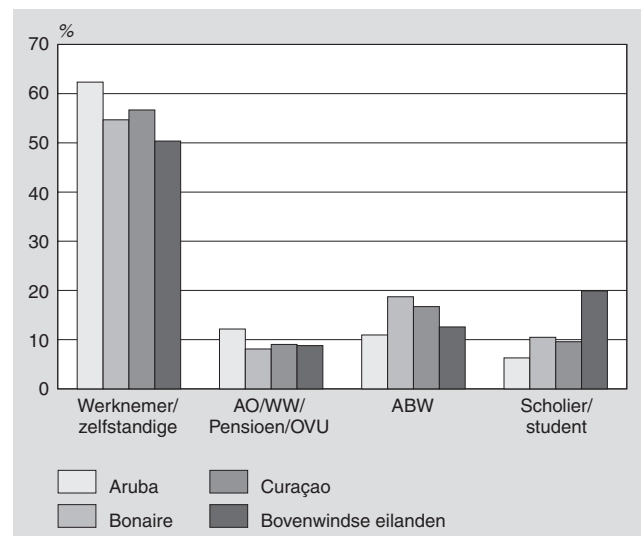
Een vergelijking van de arbeidsmarktpositie van Antillianen en Arubanen waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar verblijfsduur, laat slechts geringe verschillen zien tussen Antillianen en Arubanen. De verschillen worden duidelijker als dit onderscheid wel wordt aangebracht. In het onderstaande worden de arbeidsmarktpositie en het inkomen van Antillianen beschreven naar herkomsteland en duur van het verblijf in Nederland (maximaal vijf jaar en vijf jaar of langer).

Langer dan vijf jaar in Nederland

Ongeveer 62 procent van de eerste generatie Arubanen die langer dan vijf jaar in Nederland verblijven is, al dan niet in loondienst, werkzaam. Onder de eerste generatie Curaçaoenaren is dit 57 procent (*grafiek 1*). Personen afkomstig van Curaçao en Bonaire hebben naar verhouding vaak een bijstandsuitkering. Het betreffende aandeel is bij hen de helft hoger dan bij Arubanen.

Ongeveer 20 procent van de bevolking afkomstig van de bovenwindse eilanden (Sint-Maarten, Sint-Eustatius en Saba) die langer dan vijf jaar in Nederland verblijft, volgt een studie. Dit aandeel is ruim het dubbele van dat onder personen uit de overige gebiedsdelen van de Nederlandse Antillen. Opmerkelijk is het naar verhouding hoge aantal Arubanen dat een arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft.

1. Positie op de arbeidsmarkt van eerste generatie Antillianen en Arubanen van 15–64 jaar die langer dan 5 jaar in Nederland verblijven, 1 januari 2004

Voor de positie op de arbeidsmarkt speelt ook de huishoudenspositie (alleenstaande, alleenstaande ouder, etcetera) een rol. Wordt deze huishoudenspositie onderscheiden,

dan valt op dat er vrijwel geen verschillen bestaan tussen partners in paren afkomstig van Aruba, Bonaire, Curaçao en de bovenwindse eilanden. Ongeveer 70 procent werkt, 10 procent heeft een of andere vorm van werkloosheidsuitkering en ongeveer 5 procent heeft een bijstandsuitkering. Alleen het aandeel onderwijsvolgenden is naar verhouding groot onder personen afkomstig van de bovenwindse eilanden.

Wel zijn er verschillen binnen de groep alleenstaande ouders. Van de Arubanen die alleenstaande ouder zijn, werkt ongeveer de helft. Bij alleenstaande ouders die van Curaçao afkomstig zijn is dit aandeel, met ongeveer 40 procent, iets kleiner. Veel alleenstaande ouders hebben een bijstandsuitkering. Onder Arubaanse alleenstaande ouders is dit aandeel ongeveer een derde en onder Curaçaose alleenstaande ouders bijna 45 procent.

Van de alleenstaanden is, ongeacht het herkomstgebied, ruim 40 procent werkzaam. Alleen het aandeel scholieren/studenten verschilt aanzienlijk. Een kwart van de Arubaanse alleenstaanden volgt onderwijs, tegen 15 procent van de Curaçaose alleenstaanden.

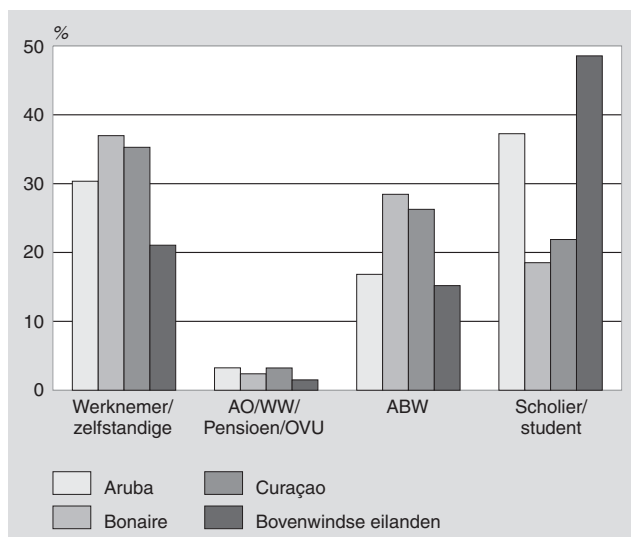
De verschillen in positie op de arbeidsmarkt tussen Arubanen en Curaçaoenaren hangen dus samen met het verschil in het aantal personen per huishoudenspositie en met het verschil in arbeidsdeelname van alleenstaande ouders.

Maximaal vijf jaar in Nederland

Van Antillianen en Arubanen die ten hoogste vijf jaar in Nederland verblijven, studeert ongeveer een kwart, werkt ruim een derde en heeft een kwart een bijstandsuitkering (grafiek 2). Onder Arubanen is het aandeel dat studeert met bijna 40 procent iets hoger, evenals onder personen afkomstig van de bovenwindse eilanden. Van hen studeert bijna de helft. Onder de op Curaçao geboren bevolking is het aandeel studerende ruim 20 procent.

Het aandeel werkzamen en het aandeel personen dat een bijstandsuitkering heeft is onder de op Curaçao geboren personen die vijf jaar of korter in Nederland verblijven iets hoger.

2. Positie op de arbeidsmarkt van eerste generatie Antillianen en Arubanen van 15-64 jaar die 5 jaar of korter in Nederland verblijven, 1 januari 2004

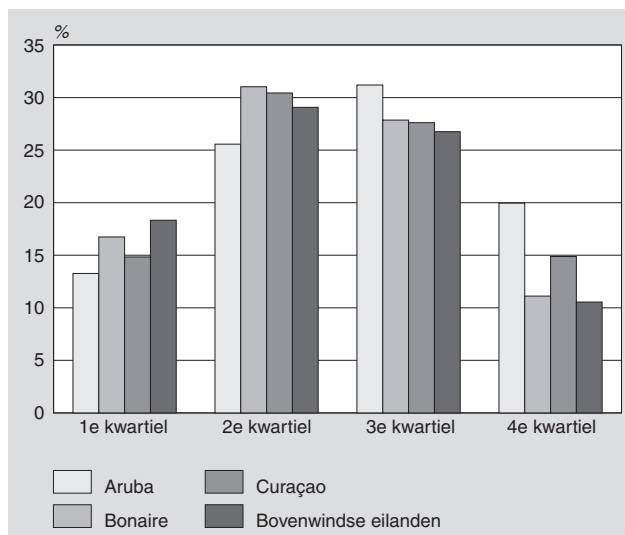
Inkomen

Evenals het geval is voor de positie op de arbeidsmarkt, worden de verschillen in inkomen pas duidelijk als onderscheid wordt gemaakt naar verblijfsduur. Het hoge aandeel studerende heeft in de groep die vijf jaar of korter in Nederland verblijft een neerwaarts effect op het gemiddelde inkomen van de personen afkomstig uit de verschillende deelgebieden van de Nederlandse Antillen en Aruba.

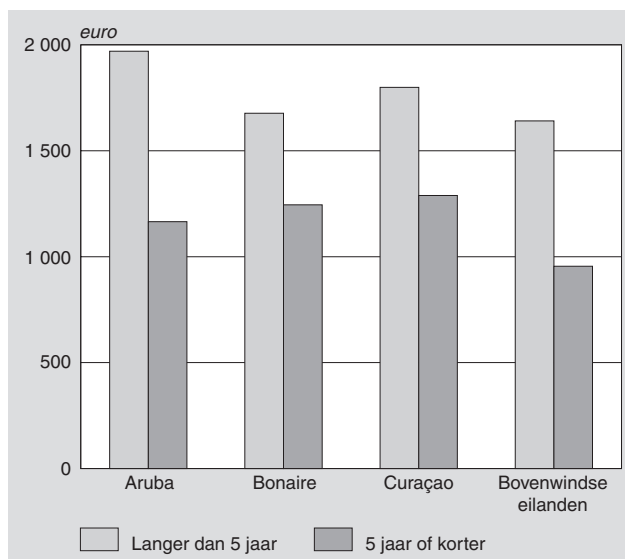
Langer dan vijf jaar in Nederland

De eerste generatie Arubanen die langer dan vijf jaar in Nederland wonen, zijn naar verhouding iets beter vertegenwoordigd in de hogere inkomens dan de eerste generatie Curaçaoenaren (grafiek 3). Het gemiddelde persoonlijk fiscaal maandinkomen van Arubanen was in september 2003 bijna 2 duizend euro (grafiek 4).

3. Relatieve inkomensverdeling van eerste generatie Antillianen en Arubanen die langer dan 5 jaar in Nederland verblijven, 1 januari 2004

4. Gemiddeld maandinkomen van eerste generatie Antillianen en Arubanen van 15-64 jaar naar verblijfsduur, 1 januari 2004

Voor eerste generatie Curaçaoenaren was dit bijna 1,8 duizend euro. Wordt de huishoudenspositie onderscheiden, dan blijft dit verschil bestaan. De verschillen zijn naar verhouding het kleinst bij partners in paren, en groter bij alleenstaande ouders. Gemiddeld doen Arubanen het wat betreft inkomen dus inderdaad iets beter dan personen afkomstig van Curaçao.

Maximaal vijf jaar in Nederland

De eerste generatie Antillianen en Arubanen die ten hoogste vijf jaar in Nederland verblijft, heeft gezien het grote aandeel studenten en bijstandsgerechtigden uiteraard een veel lager inkomen. Het gemiddelde inkomen van de eerste generatie Curaçaoenaren is in deze groep het hoogst, waarschijnlijk omdat hier het aandeel personen met werk hoger is en het aandeel studenten/scholieren lager. Worden de gemiddelde inkomens per huishoudenspositie vergeleken, dan vallen de verschillen in inkomen grotendeels weg.

Conclusie

In Nederland wonende eerste generatie Arubanen die langere tijd in Nederland verblijven, doen het wat betreft positie op de arbeidsmarkt en inkomen gemiddeld beter dan de eerste generatie Antillianen afkomstig van Curaçao. De eerste generatie Arubanen die vijf jaar of korter in Nederland verblijven, doen het financieel ogenschijnlijk minder goed dan de vergelijkbare groep Curaçaoenaren. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het fors hogere aandeel studerende onder de Arubanen.

Literatuur

Harmsen, C.N., 2005, Eerste generatie Antillianen naar geboorte-eiland. *Bevolkingstrends* 53(4), blz. 22–24.

United Nations, 2005, National Accounts, main aggregates database. United Nations Statistics Division, New York (<http://unstats.un.org>).